

Grundläggande granskning av kommunala bolag

Gästrike Vatten AB och dotterbolag

2026-03-24

Micaela Hedin, certifierad kommunal revisor
Anders Peterson, certifierad kommunal revisor
Mikaela Westien, verksamhetsrevisor

Azets Revision och Rådgivning AB

Innehåll

1.	Sammanfattning och rekommendationer	3
2.	Inledning och bakgrund	7
3.	Metod och avgränsning	12
4.	Styrande förutsättningar	15
5.	Resultat av granskningen	17
6.	Sammanfattande bedömning och rekommendationer	51

Sammanfattning och rekommendationer

1. Sammanfattning

Azets Revision & Rådgivning har av Gävle kommuns lekmannarevisorer fått i uppdrag att göra en grundläggande granskning av kommunens kommunala bolag. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025. För respektive moderbolag i bolagskoncernen upprättas en separat rapport. Rubricerad rapport avser Gästrike Vatten AB och dotterbolagen Gävle Vatten AB, Hofors Vatten AB, Ockelbo Vatten AB, Älvkarleby Vatten AB och Östhammar Vatten AB.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om bolagen har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att Gästrike Vatten AB har i allt väsentligt har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

I följande avsnitt följer de rekommendationer som avlämnas i samband med granskningen. För vidare beskrivning av bedömning per revisionsområde hänvisas till avsnitt 5 i rapporten. Samlad bedömning och rekommendationer återfinns i rapportens sjätte kapitel.

1.1 Samlad bedömning

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att Gästrike Vatten AB säkerställt att bolaget har i allt väsentligt en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Vi grundar vår bedömning på att moderbolaget har en ändamålsenlig ekonomistyrning och uppföljning samt att de följer upp dotterbolagens ekonomistyrning. Granskningen visar även att moderbolagets styrelse har mottagit information och följt upp dotterbolagens arbete under verksamhetsåret. Moderbolaget har presterat mot budget. Därtill har dotterbolagen i huvudsak presterat i linje med budget, med vissa undantag.

Däremot konstaterar vi i granskningen att Gästrike Vattens målarbete är till viss del otydligt då mätetal och aktiviteter för respektive verksamhetsmål inte fastställdes vid antagande av affärsplanen utan vid efterföljande delårsuppföljningar. Därtill skiljde sig målen till viss del i verksamhetsrapporten jämfört med delårsuppföljningarna. Vi anser att bolagsstyrelsen bör säkerställa att mål och mätetal fastställs i samband med antagande av affärsplanen för att tydliggöra målarbetet.

Gällande internkontrollarbetet har bolagsstyrelsen fastställt en internkontrollplan som har följts upp under året. Vid årsrapportering har i huvudsak samtliga aktiviteter kopplade till riskområdena genomförts, dock inte för ett riskområde där det vid årsslutet fortfarande finns aktiviteter som inte har genomförts. Därtill förtydligas inte varför samtliga aktiviteter inte har genomförts. Vi bedömer att det är av vikt att samtliga kontrollområden genomförs under verksamhetsåret för att säkerställa en ändamålsenlig intern kontroll och uppföljning.

1.1 Rekommendationer

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi VD och styrelse i Gästrike Vatten AB att:

- Formulera bolagsmål med tillhörande mätetal/aktiviteter vid antagande av affärsplan för att säkerställa ett stringent målarbete.
- Tillse att samtliga kontrollmoment i internkontrollplanen genomförs.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi VD och styrelse i Hofors Vatten AB och Älvkarleby Vatten AB att:

- Vidta åtgärder för att säkerställa följsamhet till budget.

Inledning och bakgrund

2. Bakgrund

De förtroendevalda revisorerna/lekmannarevisorerna är kommunfullmäktiges organ för kontroll och ansvarsprövning av styrelser nämnder och kommunala bolag. Revisionens arbete ska även ses som ett stöd till nämnderna, styrelsen och de kommunala bolagen. Kommunallagen (2017:725) 12 kap, 1 §, ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs i kommunen, vilket även omfattar den verksamhet som bedrivs i kommunala bolag.

Lekmannarevisorerna har i enlighet med aktiebolagslagen (kap 10. 3§) uppdraget att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig. Räkenenskaperna i bolagen granskas av auktoriserade revisorer.

Lekmannarevisorernas årliga granskning består av två delar; grundläggande granskning och fördjupad granskning utifrån riskanalys. Den grundläggande granskningen omfattar en översiktlig granskning av bolagets måluppfyllelse, ledning och styrning ur ett internkontrollperspektiv. Granskningen baseras generellt sett på revisorernas riskanalys och ger även underlag till uppdatering av riskanalysen under året. Enligt God revisionssed ska den grundläggande granskningen utgöra ett så pass omfattande underlag att den ger grund till bedömningar som revisorerna avlämnar i sin årliga granskningsrapport.

Bolagets styrelse och verkställande direktör ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande lagar och kommunfullmäktiges mål och riktlinjer.

2.1 Syfte

Granskningens syfte är att översiktligt bedöma om bolagsstyrelsen har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. De bedömningar som avlämnas ska utgöra en grund för säkerställande av att bolagen lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Lekmannarevisorns underlag utgör även en grund för fullmäktiges beslut om ansvarsfrihet för kommunstyrelsen samt direktiv till ägarombud och slutligen beslut om ansvarsfrihet på bolagsstämma.

2.2 Revisionsfrågor

Verksamhetsstyrning och uppföljning

- Har styrelsen säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med ägardirektiv som fullmäktige fastställt?
- Har styrelsen säkerställt att verksamheten även i övrigt bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige fastställt?
- Hur arbetar VD och styrelse för att säkerställa att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med kommunfullmäktiges mål och riktlinjer som fullmäktige beslutat också ska gälla för bolaget?
- Har styrelsen säkerställt att den får tillräcklig uppföljning och rapportering avseende verksamheten?
- Vidtar styrelsen åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammas avseende verksamhetsresultat under året?

Ekonomistyrning och uppföljning

- Har styrelsen och VD säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med ekonomiska direktiv som fullmäktige fastställt?
- Har styrelsen och VD säkerställt att den får tillräcklig uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi?
- Vidtar styrelsen och VD åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammas avseende ekonomiska resultat under året?

Intern kontroll

- Har styrelsen skapat förutsättningar att bedriva sin interna kontroll på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt under året?
- Finns en tydlig process för uppföljning av den interna kontrollen som involverar styrelsen?
- Vidtar styrelsen åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammas avseende intern kontroll under året?

2.3 Revisionskriterier

Granskningen har utgått ifrån nedanstående revisionskriterier:

- Kommunallagen (2017:725)
- Aktiebolagslagen
- Lagar som styr bolagets verksamhet
- Kommunfullmäktiges mål och uppdrag, ägardirektiv, bolagsordning
- Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut exempelvis styrelsens arbetsordning eller VD-instruktion

Metod och avgränsning

3. Metod och avgränsning

Granskningen har följt en årlig process, varpå granskningen avser hela granskningsåret 2025. Granskningen omfattar såväl granskning som bedömning utifrån styr- och uppföljningsdokument. Granskningen färdigställs och avslutas först efter slutrevisionsmöten under 2026.

Rubricerad rapport avser Gästrike Vatten AB och dotterbolagen Gävle Vatten AB, Hofors Vatten AB, Ockelbo Vatten AB, Älvkarleby Vatten AB och Östhammar Vatten AB.

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av underlag såsom mål- och uppföljningsdokument, uppdrag, ägardirektiv, bolagsordning, delårsrapport, årsredovisning och bolagsstyrningsrapport.
- Intervju
- Protokollsgranskning

Revisionsrapporten har kvalitetssäkrats i enlighet med Azets interna rutiner. Rapporten har varit föremål för sakgranskning av tjänstepersoner vid bolaget.

3.1 Bedömningskriterier

Bolagens/bolagets verksamhetsstyrning, ekonomistyrning och interna kontroll bedöms utifrån följande bedömningsnivåer. Respektive bedömningsnivå har en tillhörande symbol.

Bedömningsnivå	Bedömningssymbol
Ja	
I allt väsentligt	
Endast delvis	
Nej	

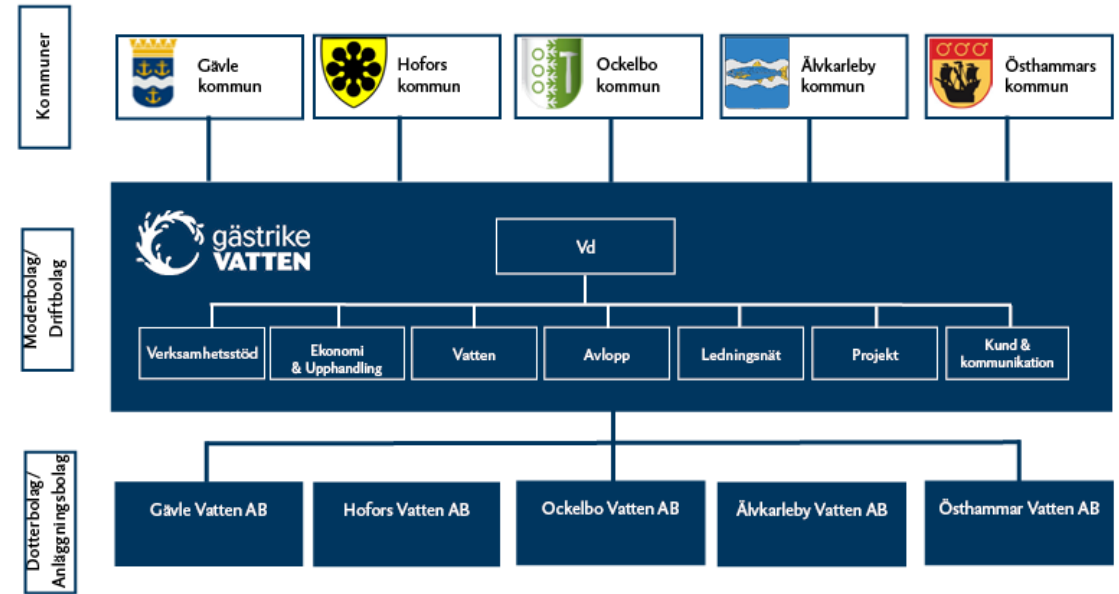
Styrande förutsättningar

4.1 Styrmodell

Gävle kommun är delägare i Gästrike Vatten AB tillsammans med kommunerna Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar. Gävle kommun äger 60 procent av aktierna och övriga kommuner äger 10 procent vardera. Dotterbolagen Gävle Vatten AB, Hofors Vatten AB, Ockelbo Vatten AB, Älvkarleby Vatten AB samt Östhammar Vatten AB äger anläggningarna i respektive kommun och är huvudman för den kommunala vattenförsörjningen och avloppshantering.

Gästrike Vatten AB sköter driften av vattenverk, reningsverk, ledningar för vatten, spill- och dagvatten samt tryckstegringar, pumpstationer och vattentorn i kommunerna Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar. All personal är anställd i Gästrike Vatten AB och all utrustning som behövs för att driva VA-anläggningarna finns hos Gästrike Vatten AB.

Resultat av granskningen

5. Resultat av granskningen

I detta avsnitt presenteras granskningens resultat. Resultatet baseras på de underlag som vi har mottagit under året, intervju med moderbolaget samt protokollsgranskning.

Under granskningens gång har ett antal kontrollfrågor besvarats som också utgör en grund för vår bedömning.

5.1 Gästrike Vatten AB/moderbolag

5.1.1 Verksamhetsstyrning

Verksamhetsstyrning och uppföljning	
Ägardirektiv	2017-04-26
Bolagsordning 2025	2020-03-10
Styrelsen har säkerställt att verksamheten följer kommunfullmäktiges direktiv	Ja
Målen är formulerade så att de är mätbara	I allt väsentligt
Styrelsen följer upp måluppfyllelsens utveckling under året	Ja
Vid avvikelser från måluppfyllelsen får styrelsen en analys av orsaker till avvikelsen	Ja
Styrelsen beslutar om åtgärder vid brister i måluppfyllelsen	Framgår ej av mottagen dokumentation.

Generella iakttagelser

Av affärsplanen framgår fyra strategiska målområden där varje målområde har mellan tre till fyra tillhörande fokusområden. De strategiska målområdena är: *leveranssäkerhet, kompetens och arbetsmiljö, kvalitet samt kostnadseffektivitet*. För varje strategiskt målområde finns, eller kommer det att tas fram bolagsmål. Det framgår av affärsplanen att sex av tio bolagsmål ska formuleras och beslutas till delårsuppföljning 2 per den sista augusti.

Affärsplanen redogör även för prioriteringar under 2025. Dessa konkretiseras i delårsrapport 1 per den sista april till elva prioriterade områden som är fördelade på tre av de fyra strategiska målområdena.

Av delårsrapport 1 per den sista april har 18 mätetal tagits fram fördelade på de fyra strategiska målområden. För fem av mätetalen saknas start- och målvärde. Därtill framgår det att mätetal för bolagsmålen ska formuleras och beslutas under delårsrapport 2 och rapportering påbörjas under tertial 3.

I delårsrapport 2 per den sista augusti presenteras tolv bolagsmål fördelade på de fyra strategiska målområdena. Bolagsmålen är till stor del samma som mätetalen som presenterades i delårsrapport 1. Bolagsmålen avseende bra dricksvattenkvalitet och god tillståndshantering för respektive dotterbolag var tidigare uppdelade. I delårsrapport 2 inkluderar bolagsmålet för bra dricksvattenkvalitet samtliga dotterbolag. Bolagsmålet god tillståndshantering har delats upp på tre, istället för tidigare fem. Därav att det är en skillnad i antal bolagsmål mellan delårsuppföljningarna. För fem av bolagsmålen saknas målvärde.

Forts. nästa sida

5.1.1 Verksamhetsstyrning forts.

Verksamhetsstyrning och uppföljning	
Ägardirektiv	2017-04-26
Bolagsordning 2025	2020-03-10
Styrelsen har säkerställt att verksamheten följer kommunfullmäktiges direktiv	Ja
Målen är formulerade så att de är mätbara	I allt väsentligt
Styrelsen följer upp måluppfyllelsens utveckling under året	Ja
Vid avvikelser från måluppfyllelsen får styrelsen en analys av orsaker till avvikelsen	Ja
Styrelsen beslutar om åtgärder vid brister i måluppfyllelsen	Framgår ej av mottagen dokumentation.

Generella iakttagelser

Av intervju framhålls att bolaget har jobbat mycket med mätetal under 2025 och har arbetat med att sätta ett ramverk för 2026 och framåt.

Vid verksamhetsrapporten för helår 2025 har måluppfyllelsen följts upp. För bolagsmålen bedöms två av sex mål ha uppnåtts. Resterande fyra mål är nära att uppnås, men uppfylls inte helt. Dessa har tillhörande kommentarer som kortfattat beskriver status för målet. Bolagsmålen representerar två av fyra strategiska målområden: leveranssäkerhet samt kompetens och arbetsmiljö.

Vidare framgår utfallet för elva prioriterade områden fördelade på tre av de strategiska målområdena: leveranssäkerhet, kvalitet samt kompetens och arbetsmiljö (kostnadseffektivitet saknas). Tre av elva prioriterade områden är nära att uppnås, men uppnås inte helt medan resterande har uppfyllts.

För att förtydliga målarbetet och uppföljningen av bolagsmålen hade det varit önskvärt att bolagsmål och mätetal formulerades vid antagande av affärsplanen. Därtill framgår inte av dokumentation om bolagsstyrelsen har vidtagit åtgärder för de mål som inte har uppnåtts helt.

5.1.2 Ekonomistyrning

Ekonomistyrning och uppföljning	
Budget för 2025 antagen	2024-11-25
Styrelsen följer upp det ekonomiska utfallet och prognoser under året	Ja
Styrelsen får en analys av orsaker vid eventuella avvikelser från budget	Ja
Styrelsen beslutar om åtgärder vid eventuella budgetavvikelser	Ej aktuellt.

Ekonomiskt resultat 2025	Helårsprognos vid delår	Resultat helår
Årets rörelseresultat	0,7 mnkr	0,7 mnkr

Generella iakttagelser

Gästrike Vatten AB har antagit en budget för 2025 där årets resultat efter finansiella poster budgeteras till 0,1 mnkr och budgeterat rörelseresultat uppgår till 0,7 mnkr.

Bolaget har följt upp budgeten i verksamhetsrapporterna för delår 1 och delår 2. Per augusti 2025 prognosticeras både resultat efter finansiella poster och rörelseresultat ligga i linje med budget. Av delårsrapport 2 framgår att bolagets totala kostnader är ca 15 mnkr lägre än budgeterat, den lägre kostnadsnivån (12,5 mnkr) är till stor del relaterad till personalkostnader.

Årets resultat efter finansiella poster är 0,2 mnkr, vilket är över budgeterade 0,1 mnkr. Intäkterna från dotterbolagen är lägre än budgeterat, dock är även kostnaderna lägre vilket förklaras främst bero på lägre personalkostnader. Utfallet är i linje med helårsprognosen vid delår 2.

5.1.3 Intern kontroll

Intern kontroll	
Det finns en process för uppföljning av intern kontroll	Ja
Styrelsen är involverad i internkontrollprocessen	Ja
Internkontrollplan 2025 antagen av styrelsen	Ja
Internkontrollplanen innehåller information om riskvärdering	Ja
Antal kontrollområden 2025	4 stycken
Uppföljning av internkontrollplan 2025	Ja
Uppföljning har skett av samtliga kontrollområden 2025	I allt väsentligt

Generella iakttagelser

Internkontrollplanen för 2025 godkändes vid styrelsemöte 2025-01-30 § 6. Internkontrollplanen gäller även Gästrike Vatten AB:s dotterbolag.

Av internkontrollplan för 2025 framgår fyra strategiska målområden med tillhörande riskområden, risk, riskens innebörd, risknivå, kontrollmoment, utsedd ansvarig för uppföljning och periodicitet. Målområden är samma som i verksamhetsplanen, men i internkontrollplanen har riskområden kopplats till dessa. Internkontrollplanen utgår från en riskmatris där ledningsgruppen har sammanställt nio risker, utav dessa risker har sedan fyra riskområden tagits upp i internkontrollplanen. Riskmatrisen inkluderar risknivå för sju av riskerna.

Av verksamhetsrapport för delår 2 framgår uppföljning av styrelsens prioriterade områden. Vidare framgår status av de strategiska målområden som ingår i internkontrollplanen.

Av intervju framhålls att bolaget arbetar kontinuerligt med riskanalyser men har valt att ha färre i sin internkontrollplan, men att bolaget jobbar med riskanalys i sitt dagliga arbete.

Uppföljning av 2025 års internkontrollplan visar att för kontrollområdet "Leveranssäkerhet" kvarstår delar av aktiviteter i det omfattande arbetet. Det saknas dock en mer utförlig förklaring till varför delar av aktiviteter kvarstår. För resterande kontrollområden har kontrollmomenten genomförts under 2025. Det framgår även att inom samtliga kontrollområden har framdrift skett och inga nya avvikelser identifierats.

5.1.4 Moderbolagets övergripande roll

Moderbolagets koncernövergripande roll: verksamhet, ekonomi och intern kontroll	
Moderbolaget följer upp att bolagen har fastställda direktiv / fastställt mål och uppdrag i sina verksamheter	Ej tillämpligt
Moderbolaget får regelbundet uppföljningar över bolagens ekonomi i förhållande till budget	Ja
Moderbolaget följer upp bolagens följsamhet till ägardirektiv	Ja
Moderbolaget tar del av redovisning av bolagens arbete med intern kontroll	Ej tillämpligt

Generella iakttagelser

I Gästrike Vatten-koncernen finns en affärsplan och internkontrollplan som gäller för både moderbolaget och samtliga dotterbolag enligt uppgift från moderbolaget.

Bolaget har vid sammanträde 2025-02-28 2025 och 2025-10-02 delgetts information från dotterbolagen enligt protokoll. Under samtliga sammanträden under 2025 inkluderas informationsärenden.

Bolaget har vid sitt sammanträde 2025-06-12 följt upp koncernens ekonomiska uppföljning, internkontroll och verksamhetsuppföljning per sista april. Moderbolaget beslutade att godkänna förslag till verksamhetsrapporter samt tertialbokslut och överlämna dessa till ägarkommunerna.

Bolaget har vid sitt sammanträde 2025-10-02 följt upp delårsbokslut per augusti och prognos 2025 för koncernen. Moderbolaget beslutade att godkänna förslag till verksamhetsrapporter samt tertialbokslut och överlämna dessa till ägarkommunerna.

Respektive dotterbolag har tagit fram bolagsstyrningsrapporter som överlämnats till moderbolagets styrelse. Moderbolaget har även tagit fram en bolagsstyrningsrapport. Av dessa framgår hur styrningen av respektive bolag har bedrivits under året.

5.1.5 Bedömningar per område

Bedömning - Verksamhetsstyrning och uppföljning

Vår bedömning är att bolagsstyrelsen i allt väsentligt har haft en ändamålsenlig verksamhetsstyrning och uppföljning. Vi grundar vår bedömning på att det är otydligt i affärsplanen hur uppställda bolagsmål ska mätas samt att måtetal inte togs fram vid antagande av affärsplanen utan under respektive delårsuppföljning. Detta har medfört att uppföljningen under året delvis saknat tydliga måtetal och att dessa tillkommit först i efterhand. Vi anser att styrelsen bör tillse att bolagsmål med tillhörande måtetal/indikatorer formuleras vid antagande av affärsplanen för att underlätta målarbetet. Vidare konstaterar vi av granskningen att inte alla mål har uppnåtts. Av den dokumentation vi har tagit del av har vi inte kunnat urskilja att bolagsstyrelsen har vidtagit åtgärder för att nå målen. Vi anser att det bör framgå av styrelseprotokoll om åtgärder inte vidtas vid avvikelser i måluppfyllelse. Därav är vår bedömning att bolagsstyrelsen i allt väsentligt har haft en ändamålsenlig verksamhetsstyrning och uppföljning.

Bedömning - Ekonomistyrning och uppföljning

Vår bedömning är att bolagsstyrelsen har haft en ändamålsenlig ekonomistyrning och uppföljning. Bedömningen grundar sig på att granskningen visar att styrelsen erhållit uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomiska ställning. Vidare visar årsbokslutet att bolaget har levererat mot budget.

Bedömning - Intern kontroll och uppföljning

Vår bedömning är att bolagsstyrelsens i allt väsentligt har haft en ändamålsenlig intern kontroll och uppföljning. Granskningen visar att det för år 2025 finns en upprättad internkontrollplan som antagits av styrelsen som har föregåtts av en övergripande riskanalys. Internkontrollplanen har följts upp i delår och helår. Delar av aktiviteter kvarstår för ett kontrollområde vid årsrapportering, i övrigt har samtliga aktiviteter genomförts för de andra kontrollområdena. Dock saknas en mer utförlig förklaring till varför vissa delar av aktiviteterna i kontrollmomentet kvarstår. Därav är vår bedömning att bolagsstyrelsen i allt väsentligt har haft en ändamålsenlig intern kontroll och uppföljning.

5.2 Gävle Vatten AB

5.2.1 Gävle Vatten AB - Verksamhetsstyrning

Gästrike Vatten AB:s ägardirektiv gäller i tillämpliga delar även för bolagets dotterbolag. Moderbolagets verksamhetsrapport med bolagsmål inkluderar även dotterbolagen, se avsnitt 5.1.1.

Generella iakttagelser

Gävle Vatten AB har fastställt en bolagsstyrningsrapport för år 2025, vilken beskriver hur styrningen av bolaget har bedrivits under året. Rapporten beskriver att styrelsen gör bedömningen att bolaget har efterlevt bolagsordning och ägardirektiv under året. Därtill framgår särskilda ärenden som har lämnats vidare till styrelse och kommunstyrelse/kommunfullmäktige för delgivning eller beslut.

5.2.2 Gävle Vatten AB - Ekonomistyrning

Ekonomistyrning och uppföljning	
Budget för 2025 antagen	Ja
Styrelsen följer upp det ekonomiska utfallet och prognoser under året	Ja
Styrelsen får en analys av orsaker vid eventuella avvikelser från budget	Ja
Styrelsen beslutar om åtgärder vid eventuella budgetavvikelser	Ej aktuellt.

Ekonomiskt resultat 2025	Helårsprognos vid delår	Resultat helår
Årets rörelseresultat	53,8 mnkr	60,8 mnkr

Generella iakttagelser

Gävle Vatten AB har antagit en budget för 2025 där årets rörelseresultat budgeteras till 52 mnkr och resultat efter finansiella poster budgeteras till 14,9 mnkr.

Bolaget har följt upp budgeten i verksamhetsrapporterna för delår 1 och delår 2. Per augusti 2025 prognostiseras för ett resultat om 27,8 mnkr efter finansiella poster (jämfört med ursprungliga 14,9 mnkr). Det positiva avvikelserna förklaras av lägre kapitalkostnader än budgeterat samt lägre rörelsekostnader.

Styrelsen har även fått rapporterat kring status av skadeståndsanspråk efter skyfallet 2021 med beskrivning av nuläge. Information framgår även i årsrapporten.

Årets resultat efter finansiella poster är 37,1 mnkr, vilket är över budgeterade 14,9 mnkr. Resultatet förklaras av lägre kapitalkostnader (totalt 18 mnkr) och lägre rörelsekostnader (totalt 7 mnkr) än budgeterat. De lägre kapitalkostnaderna beror på att lånevolymer varit lägre än budgeterat efter förskjutna tidplaner i investeringsprojekt och utbetalningar avseende regresskrav efter skyfallet 2021 (som har genomförts under perioden men inte i den takt som var budgeterad), men också av sänkt administrativ internbanksavgift till Gävle kommun.

Det anges även att prognosen för Gävle Vatten AB:s kostnader kopplade till regresskrav för skador till följd av nederbörd i augusti 2021 är oförändrad, 400 mnkr, vilket motsvarar tidigare gjord avsättning och tidigare mottaget rörelsebidrag från Gävle kommun. Efter att utbetalningar gjorts till försäkringsbolag och berörda kunder (självriser) under 2024–2025 med totalt ca 90 mnkr, återstår ca 310 mnkr av ursprunglig avsättning.

5.2.3 Gävle Vatten AB - Intern kontroll

Generella iakttagelser

Se avsnitt 5.1.3.

Internkontrollplanen görs enbart för Gästrike Vatten AB eftersom de moment som kontrolleras är utifrån arbetssätt och processer.

5.2.4 Gävle Vatten AB - Bedömning

Bedömning - Ekonomistyrning och uppföljning

Vår bedömning är att bolagsstyrelsen har haft en ändamålsenlig ekonomistyrning och uppföljning. Bedömningen grundar sig på att granskningen visar att styrelsen erhållit uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomiska ställning. Vidare visar årsbokslutet att bolaget har levererat mot budget.

5.3 Hofors Vatten AB

5.3.1 Hofors Vatten AB - Verksamhetsstyrning

Gästrike Vatten AB:s ägardirektiv gäller i tillämpliga delar även för bolagets dotterbolag. Moderbolagets verksamhetsrapport med bolagsmål inkluderar även dotterbolagen, se avsnitt 5.1.1.

Generella iakttagelser

Hofors Vatten AB har fastställt en bolagsstyrningsrapport för år 2025, vilken beskriver hur styrningen av bolaget har bedrivits under året. Rapporten beskriver att styrelsen gör bedömningen att bolaget har efterlevt bolagsordning och ägardirektiv under året. Därtill framgår särskilda ärenden som har lämnats vidare till styrelse och kommunstyrelse/kommunfullmäktige för delgivning eller beslut.

5.3.2 Hofors Vatten AB - Ekonomistyrning

Ekonomistyrning och uppföljning	
Budget för 2025 antagen	Ja
Styrelsen följer upp det ekonomiska utfallet och prognoser under året	Ja
Styrelsen får en analys av orsaker vid eventuella avvikelser från budget	Ja
Styrelsen beslutar om åtgärder vid eventuella budgetavvikelser	Framgår ej av mottagen dokumentation.

Ekonomiskt resultat 2025	Helårsprognos vid delår	Resultat helår
Årets rörelseresultat	1,1 mnkr	0,1 mnkr

Generella iakttagelser

Hofors Vatten AB har antagit en budget för 2025 där årets rörelseresultat budgeteras till 2 mnkr.

Bolaget har följt upp budgeten i verksamhetsrapporterna för delår 1 och delår 2. Per augusti 2025 prognostiseras för ett rörelseresultat om 1,1 mnkr (jämfört med budgeterat 2 mnkr). Avvikelsen förklaras av till verksamhetsprojekten, närmare bestämt till ej budgeterade kostnader för skyfallsutredningar. Det är en post som togs upp som en risk inför beslut om budget för 2025. Helårsprognosen är per den sista augusti 1,8 mnkr, men efter översyn av övrig verksamhet för att minska överdraget stannar beräknad kostnadsökning för verksamhetsprojekt totalt på 1,4 mnkr. Viss dämpning beräknas ges genom de tillkommande anslutningsintäkterna och en ytterligare något sänkt prognos för fördelade kostnader från Gästrike Vatten.

Årets rörelseresultat är 0,1 mnkr, vilket är 1,9 mnkr lägre än budgeterade 2 mnkr. Den negativa avvikelsen beror på icke budgeterade kostnader för skyfallsutredningar. Årets resultat är drygt 1 mnkr lägre än prognosen efter tertial 2, främst på grund av ytterligare kostnader för skyfallsutredningar eftersom analysarbetet blev mer omfattande än tidigare bedömt, samt ökade entreprenadkostnader i den löpande verksamheten.

5.3.3 Hofors Vatten AB - Intern kontroll

Generella iakttagelser

Se avsnitt 5.1.3.

Internkontrollplanen görs enbart för Gästrike Vatten AB eftersom de moment som kontrolleras är utifrån arbetssätt och processer.

5.3.4 Hofors Vatten AB - Bedömning

Bedömning - Ekonomistyrning och uppföljning

Vår bedömning är att bolagsstyrelsen endast delvis har haft en ändamålsenlig ekonomistyrning och uppföljning. Styrelsen har fastställt en budget för år 2025 samt följt upp denna i del- och helår. Granskningen visar dock att årets ekonomiska utfall avviker väsentligt från budget. Bolagets rörelseresultat för året visade ett utfall på 1,9 mnkr under budget. Resultatet är otillfredsställande i förhållande till beslutad budget. Vi konstaterar att bolagsstyrelsens ekonomistyrning inte fullt ut säkerställt att verksamheten har bedrivits inom givna ekonomiska ramar. Därav gör vi bedömningen att bolagsstyrelsen endast delvis har en ändamålsenlig ekonomistyrning och uppföljning.

5.4 Ockelbo Vatten AB

5.4.1 Ockelbo Vatten AB - Verksamhetsstyrning

Gästrike Vatten AB:s ägardirektiv gäller i tillämpliga delar även för bolagets dotterbolag. Moderbolagets verksamhetsrapport med bolagsmål inkluderar även dotterbolagen, se avsnitt 5.1.1.

Generella iakttagelser

Ockelbo Vatten AB har fastställt en bolagsstyrningsrapport för år 2025, vilken beskriver hur styrningen av bolaget har bedrivits under året. Rapporten beskriver att styrelsen gör bedömningen att bolaget har efterlevt bolagsordning och ägardirektiv under året. Därtill framgår särskilda ärenden som har lämnats vidare till styrelse och kommunstyrelse/kommunfullmäktige för delgivning eller beslut.

5.4.2 Ockelbo Vatten AB - Ekonomistyrning

Ekonomistyrning och uppföljning	
Budget för 2025 antagen	Ja
Styrelsen följer upp det ekonomiska utfallet och prognoser under året	Ja
Styrelsen får en analys av orsaker vid eventuella avvikelser från budget	Ja
Styrelsen beslutar om åtgärder vid eventuella budgetavvikelser	Ej aktuellt

Ekonomiskt resultat 2025	Helårsprognos vid delår	Resultat helår
Årets rörelseresultat	3,3 mnkr	2,8 mnkr

Generella iakttagelser

Ockelbo Vatten AB har antagit en budget för 2025 där årets rörelseresultat budgeteras till 2 mnkr.

Bolaget har följt upp budgeten i delårsrapport 1 per den sista april och delårsrapport 2 per den sista augusti. Per augusti 2025 prognostiseras för ett rörelseresultat om 3,3 mnkr (jämfört med ursprungliga 2 mnkr). Rörelseresultatet för perioden är 2,5 mnkr. Den positiva avvikelsen förklaras främst av lägre kostnad än budgeterat för verksamhetskostnader, i huvudsak till följd av att mindre kostnader än budgeterat har fördelats från Gästrike Vatten, samt för verksamhetsprojekt.

Årets rörelseresultat är 2,8 mnkr, vilket är högre än budgeterade 2 mnkr. Årets resultat efter finansiella poster är 0,9 mnkr (budgeterat -0,1). Den positiva avvikelsen förklaras främst av lägre kostnad än budgeterat för verksamhetsprojekt, då inga större utredningar eller utvecklingsaktiviteter har genomförts under året.

Vidare anges att årets resultat är 0,5 mnkr lägre än den prognos som lämnades efter delårsrapport 2. Den avvikelsen är tydligt kopplad till verksamhetskostnaderna, då entreprenadkostnaderna avseende drift och underhåll har varit högre än beräknat under hösten inom flera delar av verksamheten.

5.4.3 Ockelbo Vatten AB - Intern kontroll

Generella iakttagelser

Se avsnitt 5.1.3.

Internkontrollplanen görs enbart för Gästrike Vatten AB eftersom de moment som kontrolleras är utifrån arbetssätt och processer.

5.2.4 Ockelbo Vatten AB - Bedömning

Bedömning - Ekonomistyrning och uppföljning

Vår bedömning är att bolagsstyrelsen har haft en ändamålsenlig ekonomistyrning och uppföljning. Bedömningen grundar sig på att granskningen visar att styrelsen erhållit uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomiska ställning. Vidare visar årsbokslutet att bolaget har levererat mot budget.

5.5 Älvkarleby Vatten AB

5.5.1 Älvkarleby Vatten AB - Verksamhetsstyrning

Gästrike Vatten AB:s ägardirektiv gäller i tillämpliga delar även för bolagets dotterbolag. Moderbolagets verksamhetsrapport med bolagsmål inkluderar även dotterbolagen, se avsnitt 5.1.1.

Generella iakttagelser

Älvkarleby Vatten AB har fastställt en bolagsstyrningsrapport för år 2025, vilken beskriver hur styrningen av bolaget har bedrivits under året. Rapporten beskriver att styrelsen gör bedömningen att bolaget har efterlevt bolagsordning och ägardirektiv under året. Därtill framgår särskilda ärenden som har lämnats vidare till styrelse och kommunstyrelse/kommunfullmäktige för delgivning eller beslut.

5.5.2 Älvkarleby Vatten AB - Ekonomistyrning

Ekonomistyrning och uppföljning	
Budget för 2025 antagen	Ja
Styrelsen följer upp det ekonomiska utfallet och prognoser under året	Ja
Styrelsen får en analys av orsaker vid eventuella avvikelser från budget	Ja
Styrelsen beslutar om åtgärder vid eventuella budgetavvikelser	Framgår ej av mottagen dokumentation.

Ekonomiskt resultat 2025	Helårsprognos vid delår	Resultat helår
Årets rörelseresultat	- 2,0 mnkr	-1,3 mnkr

Generella iakttagelser

Älvkarleby Vatten AB har antagit en budget för 2025 där årets rörelseresultat budgeteras till -1 mnkr. Budget för resultat efter finansiella poster uppgår till -3 mnkr.

Bolaget har följt upp budgeten i verksamhetsrapporterna för delår 1 och delår 2. Per augusti 2025 prognostiseras för ett rörelseresultat om -2 mnkr och resultat efter finansiella poster prognosticeras till -4,3 mnkr. Utfallet till och med augusti visar ett resultat på -2,2 mnkr, vilket är ungefär i nivå med periodens budget. Som även rapporterades efter delår 1 ingår i periodens verksamhetskostnader såväl ökad avsättning för befarade skadestånd med drygt 1 mnkr, som retroaktiva entreprenadkostnader avseende 2024 med ca 0,5 mnkr, vilka inte var beaktade i budget. De totala intäkterna bedöms på helårsbasis bli 2 mnkr lägre än budget, kopplat till den retroaktiva krediteringen till Gävle Vatten.

Årets rörelseresultat är -1,3 mnkr, vilket är lägre än budgeterade -0,7 mnkr. Årets resultat efter finansiella poster är -3,5 mnkr (budgeterat -3,2). Den negativa avvikelsen förklaras av att de totala intäkterna är lägre än budgeterat efter att en retroaktiv kreditering gjorts till Gävle Vatten AB avseende bruksintäkter för åren 2021-2024.

Årets resultat är 0,8 mnkr högre än den prognos som lämnades efter tertiäl 2. En missbedömd kostnadsnivå i de verksamhetsprojekt som bedrivits kopplade till ledningsnätet, samt ett lägre utfall än beräknat för löpande reparation och underhåll under hösten, är faktorer som har bidragit till resultatökningen. Något lägre bruksintäkter än prognostiserat under tertiäl 3 har inneburit viss dämpning.

5.2.3 Älvkarleby Vatten AB - Intern kontroll

Generella iakttagelser

Se avsnitt 5.1.3.

Internkontrollplanen görs enbart för Gästrike Vatten AB eftersom de moment som kontrolleras är utifrån arbetssätt och processer.

5.5.4 Älvkarleby Vatten AB - Bedömning

Bedömning - Ekonomistyrning och uppföljning

Vår bedömning är att bolagsstyrelsen endast delvis har haft en ändamålsenlig ekonomistyrning och uppföljning. Granskningen visar att styrelsen har fastställt en budget för år 2025 och att denna har följts upp i del- och helår. Bolagets rörelseresultat för året visade ett utfall på - 1,3 mnkr, jämfört med budgeterat -0,7 mnkr. Vid delårsuppföljningarna prognosticerades att årets resultat förväntades bli lägre än budgeterat, dock förbättrades resultatet i jämförelse med prognoserna i delårsrapporteringarna. Resultatet är otillfredsställande i förhållande till beslutad budget. Vi konstaterar att ekonomistyrningen inte fullt ut säkerställt att verksamheten har bedrivits inom givna ekonomiska ramar. Därav gör vi bedömningen att bolagsstyrelsen endast delvis har en ändamålsenlig ekonomistyrning och uppföljning.

5.6 Östhammar Vatten AB

5.6.1 Östhammar Vatten AB - Verksamhetsstyrning

Gästrike Vatten AB:s ägardirektiv gäller i tillämpliga delar även för bolagets dotterbolag. Moderbolagets verksamhetsrapport med bolagsmål inkluderar även dotterbolagen, se avsnitt 5.1.1.

Generella iakttagelser

Östhammar Vatten AB har fastställt en bolagsstyrningsrapport för år 2025, vilken beskriver hur styrningen av bolaget har bedrivits under året. Rapporten beskriver att styrelsen gör bedömningen att bolaget har efterlevt bolagsordning och ägardirektiv under året.

5.6.2 Östhammar Vatten AB - Ekonomistyrning

Ekonomistyrning och uppföljning	
Budget för 2025 antagen	Ja
Styrelsen följer upp det ekonomiska utfallet och prognoser under året	Ja
Styrelsen får en analys av orsaker vid eventuella avvikelser från budget	Ja
Styrelsen beslutar om åtgärder vid eventuella budgetavvikelser	Ej aktuellt.

Ekonomiskt resultat 2025	Helårsprognos vid delår	Resultat helår
Årets rörelseresultat	10,8 mnkr	11,6 mnkr

Generella iakttagelser

Östhammar Vatten AB har antagit en budget för 2025 där årets rörelseresultat budgeteras till 10,5 mnkr och budgeterat resultat efter finansiella poster uppgår till 1 mnkr.

Kommunfullmäktige i Östhammar kommun beslutade i sin budget för 2025 att ge driftbidrag på 6 mnkr till Östhammar Vatten AB.

Bolaget har följt upp budgeten i verksamhetsrapporterna för delår 1 och delår 2. Per augusti 2025 prognostiseras för ett rörelseresultat om 10,8 mnkr. Den positiva avvikelser förklaras bland annat av verksamhetskostnaderna, som är 3,7 mnkr lägre än budget. Detta förklaras främst av att lägre kostnader än budgeterat har fördelats från Gästrike Vatten, efter att mindre tid än beräknat har redovisats mot Östhammar Vatten.

Årets rörelseresultat är 11,6 mnkr, vilket är högre än budget. Årets resultat efter finansiella poster är 2,2 mnkr (budgeterat 1 mnkr). Rörelseresultatet är drygt 1 mnkr högre än budget, men en tidigare ej beaktad skattekostnad på 1 mnkr har tillkommit till följd av regelverket om ränteavdragsbegränsningar vilket gör att det periodens resultatet är i nivå med budget (1 mnkr).

5.6.3 Östhammar Vatten AB - Intern kontroll

Generella iakttagelser

Se avsnitt 5.1.3.

Internkontrollplanen görs enbart för Gästrike Vatten AB eftersom de moment som kontrolleras är utifrån arbetssätt och processer.

5.6.4 Östhammar Vatten AB - Bedömning

Bedömning – Ekonomistyrning och uppföljning

Vår bedömning är att bolagsstyrelsen har haft en ändamålsenlig ekonomistyrning och uppföljning. Bedömningen grundar sig på att granskningen visar att styrelsen erhållit uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomiska ställning. Vidare visar årsbokslutet att bolaget har levererat ett resultat som landar något över budgeterat resultat.

Samlad bedömning och rekommendationer

6.1 Samlad bedömning

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att Gästrike Vatten AB säkerställt att bolaget har i allt väsentligt en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Vi grundar vår bedömning på att moderbolaget har en ändamålsenlig ekonomistyrning och uppföljning samt att de följer upp dotterbolagens ekonomistyrning. Granskningen visar även att moderbolagets styrelse har mottagit information och följt upp dotterbolagens arbete under verksamhetsåret. Moderbolaget har presterat mot budget. Därtill har dotterbolagen i huvudsak presterat i linje med budget, med vissa undantag.

Däremot konstaterar vi i granskningen att Gästrike Vattens målarbete är till viss del otydligt då måtetal och aktiviteter för respektive verksamhetsmål inte fastställdes vid antagande av affärsplanen utan vid efterföljande delårsuppföljningar. Därtill skiljde sig målen till viss del i verksamhetsrapporten jämfört med delårsuppföljningarna. Vi anser att bolagsstyrelsen bör säkerställa att mål och måtetal fastställs i samband med antagande av affärsplanen för att tydliggöra målarbetet.

Gällande internkontrollarbetet har bolagsstyrelsen fastställt en internkontrollplan som har följts upp under året. Vid årsrapportering har i huvudsak samtliga aktiviteter kopplade till riskområdena genomförts, dock inte för ett riskområde där det vid årsslutet fortfarande finns aktiviteter som inte har genomförts. Därtill förtydligas inte varför samtliga aktiviteter inte har genomförts. Vi bedömer att det är av vikt att samtliga kontrollområden genomförs under verksamhetsåret för att säkerställa en ändamålsenlig intern kontroll och uppföljning.

6.2 Rekommendationer

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi VD och styrelse i Gästrike Vatten AB att:

- Formulera bolagsmål med tillhörande mätetal/aktiviteter vid antagande av affärsplan för att säkerställa ett stringent målarbete.
- Tillse att samtliga kontrollmoment i internkontrollplanen genomförs.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi VD och styrelse i Hofors Vatten AB och Älvkarleby Vatten AB att:

- Vidta åtgärder för att säkerställa följsamhet till budget.

6.3 Samlad bedömning

Bedömning revisionsområde	Gästrikke Vatten AB	Gävle Vatten AB	Hofors Vatten AB	Ockelbo Vatten AB	Älvkarleby Vatten AB	Östhammar Vatten AB
Verksamhetsstyrning och uppföljning		—	—	—	—	—
Ekonomistyrning och uppföljning						
Intern kontroll		—	—	—	—	—